

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoľ, tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Slovenskemu ljudstvu.

Najprej želimo vsem somišljenikom vesele velikonočne praznike!

Stojimo pred volitvami v deželni zbor. Dne 7. maja voli splošna skupina, dne 17. skupina kmečkih občin, dne 24. maja skupina mest in trgov.

Splošna skupina.

V splošni skupini volijo vsi oni posestniki, ki ne plačujejo 10 kron direktnih davkov, nadalje prevzitarji, delavci, viničarji in hlapi. Volitev bo dne 7. maja. V tej skupini bo odločilen boj med pristaši naše Slovenske kmečke zveze in pristaši fabriške ali socialdemokratske stranke. Zato pa upamo, da bo vsakdo, ki želi majhnemu kmečkemu posestniku in kmečkim delavcem dobro, volil in delal za kandidate Kmečke zveze, ne pa za socialdemokrate. Kmečkemu delavcu se bo godilo dobro, če se bo kmetu godilo dobro, fabriškemu delavcu gre dobro, če gre fabrika dobro. Kakor se fabriški delavec ne loči od fabrikanta, tako bi bilo slabo, če bi se kmečki delavec ločil od kmeta.

Tudi nemčurji in liberalci bodo postavili svoje kandidate, toda samo, da nekoliko zgage naredijo. Upanja do zmage nimajo nobenega. Volilci jih torej naj prezirajo.

Volitev bo dne 7. maja. Že danes se je treba odločiti, da si bo isti dan vsakdo pustil prost in šel voliti ali, če voli v drugi skupini, agitirat za kandidata Slovenske kmečke zveze.

Volijo pa sodni okraji: Maribor, Sv. Lenart, G. Radgona, Ljutomer, Ormož, Ptuj, Slov. Bistrica, Konjice, Smarje, Rogatec vsi skupaj enega poslanca. Sodni okraji: Celje, Vranksko, Gornjigrad, Sočtanj, Slov. Gradec, Maribor, Laško, Sevnica, Brežice, Kozje vsi skupaj tudi enega poslanca.

Skupina kmečkih občin.

Ta skupina bo volila dne 17. maja. Volijo v njej vsi občinarji, ki plačujejo vsaj 10 kron direktnega davka. V tej skupini se bo bil boj med Slovenske kmečke zveze in med Kukovčevce ter Plojevo liberalno stranko. Že danes je znano, da bo poseben liberalno učiteljski šlo z vsem ognjem v boj za obe liberalni stranki, ker pričakuje od njih zastopnikov novo zvišanje učiteljskih plač. Na občnem zboru Kukovčeve liberalne stranke so bili večinoma liberalni učitelji, naše kmete so nagnali ven, na Plo-

jevem shodu v Ormožu so istotako liberalni učitelji bili boljše zastopani nego kmetje.

Volilcem v skupini kmečkih občin se ba torej odločiti: Če hočejo novih stroškov in davkov, naj volijo z liberalnima strankama. Če pa hočejo, da se zastopajo kmečke koristi na celi črti, potem naj volijo kandidate Slov. kmečke zveze!

Volijo pa sodni okraji:

1. Maribor, Sv. Lenart, G. Radgona, Ljutomer: 2 poslanca.
  2. Ptuj, Ormož: 2 poslanca.
  3. Konjice, Slov. Bistrica: 1 poslanca.
  4. Marenberg, Slov. Gradec, Sočtanj: 1 poslanca.
  5. Celje, Laško, Vranksko, Gornjigrad: 2 poslanca.
  6. Smarje, Rogatec: 1 poslanca.
  7. Kozje, Sevnica, Brežice: 1 poslanca.
- Prosimo somišljenike, da pregledajo pazno že danes volilne imenike tudi za to skupino! Kdor volilnih imenikov ne pregleda, ne more imeti prave slike o razvoju volilnega boja.

Skupina trgov.

Slovenski trgi: Mozirje, Gornjigrad, Ljubno, Zalec, Sv. Jurij ob južni železnici, Središče, Vranksko, Braslovce, Kozje, Smarje pri Jelšah, Verzej, Rajhenburg, Studenci: volijo enega poslanca.

Naše prebivalstvo po trgih živi v tesni gospodarski in narodni zvezi s kmečkim po deželi. Zato smo prepričani, da se tudi politično ne bodo trgi odstranili od smeri, v kateri, se giblje naša kmečka politika. Obrtnik, trgovec v trgu in kmet na deželi tudi v politiki ne smejo ločeno nastopati.

Kakor izvemo, je tudi v tem volilnem okraju položaj zelo ugoden za našo stranko.

Slov. kmečka zveza hoče ravno s kandidature v tej skupini pokazati, da ni stranka kmetov, ampak vsega kmečkoga prebivalstva in vseh stanov, ki živijo v tesni zvezi s kmečkim ljudstvom.

Volitve iz te skupine se vršijo dne 24. maja. Pregledajte volilne imenike! Veljajo isti pogoji, kot v skupini kmečkih občin.

Pogum!

Četudi volilni boj ne bo lahek, vendar navdaja nas prepričanje, da zmagamo, ako bodo vsi naši somišljeniki storili svojo dolžnost. To prepričanje nam rodi pogum za bližajoči se volilni boj. Korajžno naprej do zmage!

Volilno gibanje.

Shod v Ptuj. Slovenska kmečka zveza je imela zadnje nedeljo, dne 4. aprila zaupen shod v Ptuj, da postavi kandidate za okraj Ptuj—Ormož. Shod je bil zelo dobro obiskan in se je vršil v najlepšem redu. G. M. Brenčič je predlagal, naj se sprejmejo kot kandidati: Anton Meško, župan v Lahoncih in Josip Ozmeč, župnik v St. Lovrencu na Drav. polju. Ko je še govoril mladenič, Ver, sta bila kandidata soglasno in med navdušenjem sprejeta. Izrazila se je tudi želja, da bi dr. Korošec kandidiral v splošni skupini, h kateri spada Ptuj—Ormož. Živela kandidata Slov. kmečke zveze: Anton Meško, župan v Lahoncih in Josip Ozmeč, župnik v St. Lovrencu na Drav. polju.

Shod Plojevec. Dočim je Slov. kmečka zveza zborovala v Ptuj, naredila je Plojeva stranka tih, zaupen shod v Ormožu, ki je bil nad vse klaverno. Kmetov je bilo malo, le liberalno učiteljsko, ki pričakuje zopetno zvišanje svojih plač, je bilo dobro zastopano. Ploj je govoril za nove davke na vino, pivo, žganje itd. Rekel je, da nima nič proti liberalcem, vendar zvezo z liberalci je tajil. Istočasno pa so jo liberalci v Celju v dejstvu odkrito priznali. — Dr. Rosina je bil dobro razpložen in je zabavljaj ne čez voditelje liberalne stranke, ampak čez Roškarja in dr. Korošca. V svoji šaljivosti je kmečkim poslancem celo očital, da gledajo le na svoj žep. Pri teh besedah pa so si navzoči zakrili svoje temne obraze in mislili na čase, ko je bil dr. Rosina advokat v bližnjem Ljutomeru. Morda bi res bilo dobro, da izprazni dr. Rosina in kmečki poslanec svoje žepce, naj se ljudstvo samo prepriča, kateri je bolj polni. Nazadnje pravi, da spoštuje duhovnike, a v politiko se naj ne mešajo. Tako je kvasil semintje in marsikateremu se je zdelo, da je vse to že mnogokrat slišal po gostilnah in čital po liberalnih časnikih. Kar je uskok Zemljič govoril, ni vredno, da se omenja. Vse ga je gledalo nezaupno, misleč si, nemara uskoči čez nekaj časa tudi iz naših vrst.

Shod liberalcev v Celju se je vršil tudi zadnje nedelje. Večina navzočih: liberalno učiteljsko, Tajne želje: zvišanje plač. Nečino kmetov so nagnali ven. Pri skupini trgov je zaklical dr. Kukovec: Za kmete se naj briga Kmečka zveza, med nas inteligentno se naj ne meša. Roš, Roblek, Ježavnik so odklonili kandidature, Dr. Kukovec bo kandidiral v trgih, dr. Božič v slov. graškem okraju, drugih kandidatov

PODLISTEK.

Anica.

Črtica iz mesta.

Kakor senca je šla po ulici, kakor mrtvaška senca. Srečal sem jo in se je vstrašil. Tako bled obraz, posinela ustnice, globoke oči, hoja težka, negotova . . . in vendar je imela komaj osemnajst let.

Prišla je iz dežele v mesto učit se šivat. Videl sem jo takrat. Življenja poln obraz, ustnice rdeče. Šla je z materjo po ulici, se radovedno ozirala v bogate izložbe. Postajali so mladiči in gledali za njo, kmetiskim dekletom, gledali njen lep rožnati obraz. — Postajali so . . . Gospodične na promenadi so se ozirale po strani na njo, bile so vse v žumečih krilih z barvanimi lici. Postrani so se ozirale v njo, ko je šla z materjo, in ji zavidale njeno svežo, od narave same barvano lice, njeno lepo hojo, krasen glas. Ni poznala umetnosti stati pred zrcalom in se uriti v hoji, koketnih pogledov, in vendar bi se lahko kosala z njimi.

Vdinjali so jo pri mojsterinji v ozki, smradljivi ulici. Noč in dan so ropotali stroji, delalo se je veliko, spalo malo, sprehajalo nič. Mati si je zgovorila, da mora hčerka iti tu in tam na zrak, jo prosila naj dovoli dekletu, da bo šla spat o pravem času. — Gospa ji je obljubila vse in še več. Spolnila pa ni najmanjše.

Anico sem videl večkrat, vsakokrat slabeje, in sedaj je še le senca prejšnje Anice.

In ko je prišla mati obiskovat svojo hčerko, je sicer videla bled obraz, zmučeno hojo. A gospa jo je znala potolažiti, da je to pri vsaki mladi deklici, ki

pride iz dežele v mesto. Vsaka se mora prej privaditi na mestni zrak. Hčere ni vprašala, menda bi ji niti ne verjela. In ona je trpela vdano, tiho . . .

Ce sem šel po ulici mimo hiše, kjer je šivala, bodisi ob kateri koli uri, videl sem skozi okno sključeno, blede postavbo. Stroj je drdral, prozorni, beli prsti so uravnjavali blago. Ako je pogledala za hip od stroja skozi okno, ali postala nekoliko od dela, da si oddahne in zravna boleči hrbet, ji je že rekla gospa:

„Hitite Anica, da bomo prej gotova.“

In hitreje je zadržal stroj. Ko je bilo gotovo to, prišla je drugo in tako naprej brez prestanka, brez odmora.

Gospa je bila omožena, to je, imela je moža, ki se je potepal po ulicah in beznicah z drugimi ženskami, pil in kvartal. Pa kdo se briga v mestu za take malenkosti, ki so nekaj vsakdanjega, domačega, posebno iz zakonitih ulic. V tistem poslopju je bila tudi pekarija. Kadilo se je včas, smrdeč dim je silil v šivalnico in moril pljuča. Pomagači, ki niso inteli posla, so hodili delat kratak čas šiviljam in se shajali z dvomljivimi osebami. Tudi natakarije brez službe so kaj rade obiskovale gospo. To je bilo veselo, ko se je zvečer zbrala taka družba. Pilo se je in smejala . . .

Anica pa je delala in šivala, da so jo boleli prsti, poslušala njih razbrzdani smeh in šale. Če je pogledala k mizi, kjer je sedela gospa in pila, če je zastal za hip stroj, ali roke trudno omahnile v naročje, se je ozrla na njo in pogledala:

„Anica delajte, da bomo gotove.“

In zaropotal je stroj, naglo, mehanično je vravnala zmučena roka šivanje. V globokih, vdrtih očeh pa je postalo močro.

Mislila je Anica na dom, na mater, na očeta. Kako lepo je bilo . . . In sedaj tukaj pri tujih ljudeh . . .

In zakaj je tako?

Prvo mojsterinjo so vzeli, katero so našli, ter jo ji izročili v varstvo. Verjeli so ji, ko se jim je hlinila pobožno, vse ji verjeli in se veselili, da bo njih dete tako lepo preskrbljeno in varno. Seveda, poznali je niso. Ali sedaj bi lahko na obledelem, shuškanem licu otroka spoznali goljufijo, če bi hoteli.

Ko je še imela kaj krvi, bila je od sramu vedno rdeča pri njih govoricah. Pa izpili so ji kri, izpili ji bodo še mozeg. Uho se ji je privadilo na razbrzdane pomenke popivajočih vasovalcev in vasovalk, privadilo se nesramnemu krohotanju gospe, če je pri kakih besedi Anica sramožljivo povsila glavo.

In ta gospa je njena varhinja, njena druga mati?!

Stroj je drdral, ona ni slišala drdranja, ne družbe. Mislila je na svojo tugo . . .

Prosila je stariše, da bi smela v svet, se učiti, ker jo je sililo do izobrazbe, do prosvete. Imela je talent, škoda ga zakopati. Vsaj nekaj bi si rada pridobila od tega talenta, ker za vse je bilo že prepozno, ker je zamudila. Konečno so ji dovolili.

Bala se je, da bi je ne vzeli domov, da bi je ne pustili se halje učiti, zato je trpela tiho, vdano, zato ni tožila starišem.

Čutila je, da hira, a ni verjela, da zvone, predno si bo mislila, da zvone za vedno. Hrepenenje, do seči nekaj v življenju, jo je bodrilo, jo zdrževalo, da se ni zgrudila obnemogla, da ni obležala . . .

(Konec prihodnjic.)